

มาตรา ๓๘/๑ ในการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากเป็นกรณีที่มีการกล่าวหา ให้เลขาธิการตรวจสอบคำกล่าวหาดังกล่าว หากตรวจสอบแล้วพบว่าคำกล่าวหาไม่มีข้อมูลหรือรายละเอียดไม่เพียงพอที่จะดำเนินการต่อไป หรือความผิดที่กล่าวหาไม่ได้อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้เสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณา ทั้งนี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำกล่าวหา

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมอบหมายให้กรรมการอย่างน้อยสามคนเป็นผู้พิจารณาแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้

คำกล่าวหาใดที่ไม่มีเหตุที่ไม่รับไว้พิจารณาตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการไต่สวนต่อไป

มาตรา ๓๘/๒ ในการไต่สวน คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจมอบหมายเลขาธิการหรือหัวหน้าพนักงานไต่สวนเป็นผู้ไต่สวนเบื้องต้นได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายตามวรรคหนึ่ง ให้เลขาธิการหรือหัวหน้าพนักงานไต่สวนดำเนินการเป็นคณะ ประกอบด้วย เลขาธิการหรือหัวหน้าพนักงานไต่สวนเป็นหัวหน้า และมีพนักงานไต่สวนอย่างน้อยหนึ่งคนและพนักงานเจ้าหน้าที่อีกหนึ่งคนร่วมเป็นคณะ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

การไต่สวนเบื้องต้นตามวรรคหนึ่งต้องดำเนินการให้เสร็จและจัดทำรายงานการไต่สวนเบื้องต้นเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับมอบหมาย

ภายใต้ระยะเวลาตามมาตรา ๓๘ ในกรณีที่ไม้อาจดำเนินการไต่สวนเบื้องต้นตามระยะเวลาที่กำหนดในวรรคสามให้เลขาธิการหรือหัวหน้าพนักงานไต่สวนแจ้งอุปสรรคและปัญหาในการดำเนินการ พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไขปัญหายุ่งยากและระยะเวลาดำเนินการ เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาสั่งขยายระยะเวลา โดยให้ขยายระยะเวลาได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินหกสิบวัน ในการนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้มีอำนาจขยายระยะเวลาแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้

ในระหว่างการขยายระยะเวลาการไต่สวนเบื้องต้น หากเป็นกรณีที่ไม่อาจดำเนินการต่อไปได้เนื่องจากขาดอายุความ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สั่งยุติเรื่องในการดำเนินคดีอาญา และให้ถือว่าเลขาธิการ หัวหน้าพนักงานไต่สวน พนักงานไต่สวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งใจไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่ากรณีดังกล่าวมิได้เกิดขึ้นจากความผิดของตน

ในการไต่สวนเบื้องต้นให้เลขาธิการและหัวหน้าพนักงานไต่สวน มีอำนาจตามมาตรา ๒๔ ด้วย

เพื่อประโยชน์ในการกำกับการไต่สวนเบื้องต้นให้เกิดความรอบคอบและเป็นธรรม คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมอบหมายให้กรรมการแต่ละคนกำกับดูแลการไต่สวนเบื้องต้นในแต่ละด้านตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดก็ได้

(ข้อสังเกตจากร่าง ม. ๕๙ ถ้าเรื่องมาถึง ปปช.แล้วขาดอายุความให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ และ ปปช.ที่เกี่ยวข้องจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย)

ควรวางลำดับการดำเนินการไต่สวนดังนี้ ข้อสังเกตจากร่าง ม. ๖๐

๑. เมื่อเรื่องอยู่ในหน้าที่และอำนาจของ ปปช.แล้ว ให้เลขาหมอบให้คณะเจ้าพนักงาน ๓ คน ประกอบด้วย หัวหน้าพนักงาน ๑ คน ผู้ช่วย ๑ คน เจ้าหน้าที่ ๑ คน ร่วมกันสืบเสาะหาพยานหลักฐาน
๒. คณะตาม (๑) รายงานสรุปข้อเท็จจริงเท่าที่หามาได้ แล้วส่งให้ ปปช.ท่านใดท่านหนึ่งที่ ปปช.ตั้งไว้พิจารณาวินิจฉัยเบื้องต้นว่ามีมูลหรือไม่ ถ้ามีมูลก็เสนอให้ ปปช.วินิจฉัย ถ้าเห็นว่าไม่มีมูลให้รายงานให้ ปปช.ทราบ (ภายใต้การสุ่มตรวจตามขั้นตอนตามมาตรา ๕๙
๓. ไม่ตัดอำนาจที่ ปปช.จะตั้งคณะกรรมการที่ประกอบด้วย ปปช.และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นมาดำเนินการในเรื่องที่สำคัญ หรือเรื่องตาม รธน ม.๒๓๕ หรือทำงานด้วยวิธีอื่น
๔. ถ้ามีเหตุอันควรสงสัยว่าเจ้าหน้าที่ผู้ใดไม่สุจริต (ไม่ต้องมีการสอบสวนเหมือนข้าราชการ) ให้ ปปช.สั่งให้พ้นจากราชการได้ โดยให้ถือเสมือนว่าตำแหน่งถูกยุบ แต่อาจต้องได้คะแนนมติสูงหน่อย เช่น สองในสาม

มาตรา ๓๘/๓ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับรายงานการไต่สวนเบื้องต้นตามมาตรา ๓๘/๒ แล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจมอบหมายให้กรรมการคนใดคนหนึ่ง พิจารณารายงานการไต่สวนเบื้องต้นว่าเป็นกรณีที่มีมูลความผิดหรือไม่ และเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้ โดยให้กรรมการผู้นั้นเสนอความเห็นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับมอบหมาย

หากกรรมการตามวรรคหนึ่งมีความเห็นว่าคำกล่าวหาได้มีมูลความผิดก็ให้เสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาต่อไป แต่หากเห็นว่าไม่มีมูลความผิดให้เสนอเรื่องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อสั่งยุติเรื่องต่อไประ โดยให้นำความในมาตรา ๓๘/๑ วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลมในการสั่งยุติเรื่องดังกล่าว คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมอบหมายให้กรรมการอย่างน้อยสามคนเป็นผู้พิจารณาแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้

มาตรา ๓๘/๓ ก. ให้นำความในมาตรา.....มาใช้บังคับกับกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.ดำเนินการไต่สวนโดยมิได้มีคำกล่าวหาด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๓๘/๔ ในการไต่สวนเรื่องใดที่เป็นเรื่องสำคัญมีผลกระทบอย่างกว้างขวางหรือเป็นกรณีมีการไต่สวนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนเอง หรือจะแต่งตั้งกรรมการไม่น้อยกว่าสามคนเป็นคณะกรรมการไต่สวนก็ได้

คณะกรรมการไต่สวนตามวรรคหนึ่งมีอำนาจแต่งตั้งหัวหน้าพนักงานไต่สวนหรือพนักงานไต่สวน และพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ช่วยเหลือคณะกรรมการไต่สวนในการดำเนินการตามหน้าที่ได้ตามที่เห็นสมควร

ในกรณีมีความจำเป็นต้องมีผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำกรไต่สวน ให้คณะกรรมการไต่สวนตามวรรคหนึ่งมีอำนาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวที่ไม่มีลักษณะตามมาตรา ๔๑ ให้เป็นที่ปรึกษาได้

ให้ที่ปรึกษาตามวรรคสามมีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมเช่นเดียวกับกรรมการ

การไต่สวนของคณะกรรมการไต่สวนตามวรรคหนึ่งต้องดำเนินการให้เสร็จและจัดทำสำนวนการไต่สวนเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณา ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับมอบหมาย โดยให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาสั่งขยายระยะเวลาได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินหกสิบวัน (ดูว่าจะเขียนอนุโลมจากมาตราอื่นได้ไหม)

(ข้อสังเกตตาม ร่าง ม. ๕๙) ขั้นตอนควรเป็นดังต่อไปนี้

- (๑) เมื่อเรื่องเข้ามา ไม่ว่าจะมีคนร้องเรียน หรือ ปปช.สงสัย หรือปรากฏแพร่หลาย ว่ามีการทุจริต ให้ ปปช.รับเป็นธุระดำเนินการทันที ไม่ต้องมีมติว่าจะรับหรือไม่รับไว้พิจารณา
- (๒) ในส่วนที่เกี่ยวกับคำร้องเรียนกล่าวหา ให้เลขาธิการตรวจสอบเบื้องต้นว่ามีข้อมูลเพียงพอที่จะดำเนินการต่อไปได้หรือไม่ และคำกล่าวหาเป็นคำกล่าวหาเป็นความผิดหรือไม่ และอยู่ในอำนาจหน้าที่ของ ปปช.หรือไม่ ถ้าไม่มีข้อมูลเพียงพอ หรือไม่มีความผิด เช่นกล่าวหาว่าไม่เลี้ยงดูลูกเมีย หรือไม่อยู่ในอำนาจของ ปปช. เช่น เป็นเรื่องประพฤตินิยมชอบ ให้ทำสารบาญ แล้วยุติเรื่องแล้วแจ้งให้ ปปช.ทราบ ให้ ปปช.มีคณะอนุกรรมการ สุ่มตรวจคำร้องเรียนเหล่านี้ ถ้าพบว่า เลขาธิการหรือเจ้าหน้าที่ผู้ใด จงใจสั่งยุติเรื่องโดยมีเจตจิต ให้ไล่คนนั้นออก
- (๓) เมื่อผ่านขั้นตอนที่ ๒ แล้ว ให้เข้าขบวนการดำเนินการไต่สวนต่อไป (ให้เจ้าหน้าที่ ไต่สวนเบื้องต้นแทน ปปช. โดยไม่ให้ตั้งอนุกรรมการไต่สวนวันแต่เป็นเรื่องที่สำคัญ)
- (๔) ต้องกำหนดระยะเวลาในการทำงานแต่ละขั้นตอน

มาตรา ๓๘/๕ ในการพิจารณาสำนวนการไต่สวนเบื้องต้น ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดำเนินการไต่สวนเพิ่มเติมหรือสั่งให้ผู้ไต่สวนเบื้องต้น (ดูด้วยว่าที่อื่นใช้คำนี้หรือไม่)ดำเนินการไต่สวนเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.เห็นชอบด้วยกับสำนวนการไต่สวนเบื้องต้นหรือที่ไต่สวนเพิ่มเติมแล้ว ให้พิจารณาเพื่อมีมติว่ากรณีนี้มีมูลตามข้อกล่าวหาหรือไม่

ในกรณีตามวรรคสองให้ถือว่าสำนวนการไต่สวนเบื้องต้นหรือที่ไต่สวนเพิ่มเติม เป็นสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และให้ถือว่าให้พิจารณาไต่สวนบรรดาสิ่งของหรือบันทึก รวมถึงเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่ได้มาจากการไต่สวนดังกล่าวเป็นอันใช้ได้และสามารถนำมาใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ประกอบสำนวนคดีในชั้น
การไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ข้อเท็จจริงได้ (มาจากมาตรา ๕๕ วรรคท้าย)

จข 29 สค 60

มาตรา ๓๘/๖ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนเองแล้วเสร็จ หรือเมื่อมีมติให้ถือเอารายงานการไต่สวนเบื้องต้นหรือสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการเป็นสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาลงมติตามมาตรา ๓๔ เพื่อมีความเห็นหรือวินิจฉัยว่าสำนวนนั้นมีมูลความผิดหรือไม่ภายในสิบห้าวัน

มาตรา ๓๘/๗ นอกจากหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการไต่สวนและการไต่สวนเบื้องต้นตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้บัญญัติแล้ว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจออกระเบียบกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการไต่สวนและการไต่สวนเบื้องต้นได้ แต่ต้องไม่เป็นการเพิ่มขึ้นตอนที่ไม่ว่าจำเป็นหรือเป็นอุปสรรคต่อการได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องตรงตามความจริงที่เกิดขึ้น โดยอย่างน้อยต้องกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการ และขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติหน้าที่แต่ละระดับให้ชัดเจน เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่มีประสิทธิภาพ เกิดความรวดเร็ว สุจริต และเที่ยงธรรม

มาตรา ๓๙ ห้ามมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับหรือยกคำกล่าวหาตามมาตรา ๓๘ ที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ขึ้นพิจารณา

(๑) เรื่องที่มีข้อกล่าวหาหรือประเด็นเกี่ยวกับเรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้วินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว เว้นแต่จะได้พยานหลักฐานใหม่อันเป็นสาระสำคัญแก่คดี ซึ่งอาจทำให้ผลของคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เปลี่ยนแปลงไป (จะทำให้ตัดอำนาจในการสืบสวน สอบสวน หรือไต่สวนใหม่ไปหรือไม่)

(๒) เรื่องที่เป็นคดีอาญาในประเด็นเดียวกันและศาลประทับฟ้องหรือพิพากษาหรือมีคำสั่งเสร็จเด็ดขาดแล้ว เว้นแต่คดีนั้นได้มีการถอนฟ้องหรือทั้งฟ้อง หรือเป็นกรณีที่ศาลยังมีได้วินิจฉัยในเนื้อหาแห่งคดี คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะรับหรือยกคำกล่าวหาขึ้นพิจารณาก็ได้ (ถ้าเขาฮั้วกัน